

LAPS

Gerrit Rietveld Academie

www.laps-rietveld.nl

[PDF](#)

2007

The Rise

Nina Fischer en Maroan el Sani

Van meet af aan waren de ogen van het Berlijnse kunstenaarsduo Fischer en el Sani gericht op de kantoortoren van de Amerikaanse architect Rafael Viñoly. Vooral de trappen, die zich buitenom naar boven slingeren, trokken hun aandacht. 'Zoiets had ik nog nooit gezien,' zegt Nina Fischer tijdens haar verblijf op de Zuidas.

Fischer en el Sani werden bekend met hun bemoeienissen met het Palast der Republik in Berlijn, een tot sloop gedoemd volkspaleis uit de voormalige D.D.R .. Ze gaven het gebouw in maquettevorm de functie van discotheek, legden het spanningsveld tussen utopisch verleden en overbodig verklaarde toekomst vast op foto en film. Sindsdien draait hun werk om de dromen en verwachtingen die sommige gebouwen met zich meedragen. Ze filmde de verlaten Bibliothèque Nationale in Parijs, het door Oscar Niemeyer ontworpen hoofdkantoor van de communistische partij en nu dus de Viñolytoren op de Zuidas.

Ook in dat op moment van filmen halfbezette kantoorgebouw trof hen de discrepantie tussen idee en werkelijkheid. 'Ons werd verteld dat de trappen bedoeld waren als publieke ruimte en zouden leiden naar een openbare daktuin, een prachtig idee.' Direct na oplevering van het gebouw gingen de trapdeuren echter om veiligheidsredenen op slot. De trap werd nutteloos, een overblijfsel van een gedachte, en 'weg was Utopia'.

De Zuidas interesseert ze om dezelfde reden als het Palast der Republik of de Bibliothèque Nationale. 'Het is een gebied dat in between time is, waar nog alles mogelijk is. Dat levert een spanning op tussen hoop en angst. Worden de hemelbestormende verwachtingen wei waargemaakt? Wordt de Zuidas wei het droomgebied waar internationale hoofdkantoren zich willen vestigen en mensen willen wonen?'

Dubbelganger

De film The Rise, die zij uiteindelijk hebben gemaakt, bevat een soortgelijke suspense. Om die te bereiken laz ze zich van te voren een slag in de rondte. Ter inspiratie verdiepten ze zich in architectuurtheorieën, filosofieën over angst, Edgar Allen Poe, E.T. Hoffmann en de schrijfsels en tekeningen van Piranesi.

Tijdens hun verblijf op de Zuidas besteedden ze de meeste tijd aan het verkrijgen van toestemming om op de trappen te filmen. Niet het overtuigen van de mensen bleek de grootste hindernis. Gebouweigenaar, beheerder en gebruiker waren allen even vriendelijk, volgens het duo. De aansprakelijkheidskwestie nam aanzienlijk meer tijd in beslag, want als het gebied in principe openbaar is, wie is dan verantwoordelijk?

Toch ging op zekere dag de deur voor ze open. Ze wandelden de trap op en keken in een witte, maagdelijk lege ruimte. Een quite impressive ervaring, zegt el Sani. Ook de filmdag zal hen nog lang heugen: het was de stormachtigste dag van het voorjaar, toen de wind oorverdovend om de hoek gierde en de bomen bij bosjes vielen.

The Rise past qua opzet en werkwijze vlekkeloos in het oeuvre, waarmee zij sinds 2001 internationaal aan de weg timmeren. Maar de details, vooral de vele, prachtige wolkenluchten en de voortdurend veranderende weersomstandigheden, hadden niet gemaakt kunnen worden zonder ter plekke te wonen en te werken.

The Rise, waarbij een man met dubbelganger vergeefs probeert de top te bereiken, is wel een thriller, maar geen nachtmerrie, verklaart Fischer. 'Het is een visuele beleving, een ode aan de dagdroom en de fantasie.'

Uitgenodigd door: Lectoraat Art & Public Space i.s.m. SMBA

Gepubliceerd in Vrije Ruimten Zuidas Artists In Residence 2007, Virtueel Museum Zuidas, Amsterdam, 2007.

Related posts:

1. [Nina Fischer and Maroan el Sani](#)
2. [Nina Fischer en Maroan el Sani](#)